

PERSCOMMUNIQUÉ nr. 101/25

Luxemburg, 1 augustus 2025

Arrest van het Hof in zaak C-544/23 | BAJI Trans

Het beginsel van de retroactieve toepassing van de gunstigere strafwet strekt zich uit tot een sanctie die in het nationale recht als bestuurlijk wordt aangemerkt indien die sanctie strafrechtelijk is in de zin van het Unierecht

Dat beginsel moet ook worden toegepast op het niveau van een cassatieberoep wanneer dat beroep deel uitmaakt van het normale verloop van een procedure en ongeacht of de beslissing waartegen dat beroep is gericht naar nationaal recht definitief is

In antwoord op een vraag van de hoogste Slowaakse bestuursrechter geeft het Hof belangrijke verduidelijkingen over het beginsel van de retroactieve toepassing van de gunstigere strafwet (lex-mitiorbeginsel) in het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie (dat van toepassing is in alle gevallen waarin het Unierecht door een nationale autoriteit ten uitvoer wordt gebracht) (hierna: „Handvest”). Dit beginsel is weliswaar beperkt tot het strafrecht, maar de kwalificatie van een sanctie als bestuurlijke sanctie naar nationaal recht sluit niet noodzakelijkerwijs de toepasselijkheid ervan uit. Het is namelijk mogelijk dat een bestuurlijke sanctie op grond van het Unierecht en om een uniforme toepassing van dit beginsel te waarborgen, wegens de aard van de overtreding en de zwaarte van de sanctie als strafrechtelijk moet worden beschouwd. Bovendien is dit beginsel van toepassing zolang de veroordeling niet definitief is geworden. Het Unierecht bepaalt ook wat in deze context als een definitieve uitspraak wordt beschouwd. Het enkele feit dat een veroordeling naar nationaal recht als definitief wordt aangemerkt, terwijl daartegen nog cassatieberoep kan worden ingesteld, volstaat niet om dit beginsel buiten toepassing te laten.

In Slowakije kreeg de bestuurder van een betonmixer een boete van 200 EUR nadat op 4 november 2015 was vastgesteld dat de tachograaf van zijn voertuig niet aan de verplichte periodieke controle was onderworpen. Dat was destijds verplicht op grond van het Slowaakse recht in samenhang met het Unierecht ¹.

De bestuurder en de onderneming BAJI Trans (eigenaar van de betonmixer) stelden beroep in bij de rechter in eerste aanleg van Bratislava, die de geldboete in 2019 heeft bevestigd. Daarop hebben de bestuurder en BAJI Trans cassatieberoep ingesteld tegen deze beslissing.

Het Unierecht is vervolgens met ingang van 20 augustus 2020 in die zin gewijzigd dat de lidstaten voertuigen voor de levering van stortklaar beton konden vrijstellen van de verplichting om uitgerust te zijn met een tachograaf ². Slowakije heeft dat gedaan terwijl de cassatieprocedure nog liep. De bestuurder en BAJI Trans hebben daarop aangevoerd dat de in november 2015 gepleegde feiten niet langer onrechtmatig waren en dat de geldboete dus nietig moest worden verklaard.

De hoogste Slowaakse bestuursrechter, die uitspraak moet doen op het cassatieberoep, heeft het Hof van Justitie vragen gesteld over de draagwijdte van het in het Handvest neergelegde beginsel van de retroactieve toepassing van de gunstigere strafwet. Die rechter benadrukt dat naar Slowaaks recht de betrokken overtreding wordt

beschouwd als een bestuurlijke overtreding en dat de beslissing van de rechter in eerste aanleg van Bratislava als definitief wordt beschouwd, ongeacht of daartegen cassatieberoep kan worden ingesteld.

Ten eerste stelt het Hof vast dat de Slowaakse wetgever zowel met de oorspronkelijke wettelijke regeling als met de latere wijziging het Unierecht ten uitvoer heeft gebracht en het Handvest in casu dus van toepassing is.

Ten tweede benadrukt het Hof dat het in het Handvest neergelegde beginsel van de retroactieve toepassing van de gunstigere strafwet voorbehouden blijft aan het strafrecht. Het feit dat een sanctie in het nationale recht als een bestuurlijke sanctie wordt aangemerkt, sluit echter niet noodzakelijkerwijs uit dat dat beginsel desondanks wordt toegepast. Teneinde een uniforme toepassing van dit beginsel in de gehele Europese Unie te waarborgen, kunnen twee andere criteria er namelijk toe leiden dat een dergelijke sanctie toch als een strafrechtelijke sanctie wordt gekwalificeerd, te weten de aard van de overtreding en de zwaarte van de sanctie.

Ten derde verduidelijkt het Hof dat de toepassing van het in het Handvest neergelegde beginsel van de retroactieve toepassing van de gunstigere strafwet veronderstelt dat de wetwijziging een gewijzigd standpunt van de wetgever weerspiegelt over de strafrechtelijke kwalificatie van de door de betrokkene gepleegde feiten of over de straf. In casu is de Slowaakse wetgever inderdaad van standpunt veranderd met betrekking tot de wenselijkheid om de feiten die aan de betrokken bestuurder worden verweten te bestraffen.

Ten vierde brengt het Hof in herinnering dat het in het Handvest neergelegde beginsel van de retroactieve toepassing van de gunstigere strafwet geldt zolang er geen definitieve veroordeling is uitgesproken. Het feit dat een veroordeling naar nationaal recht als definitief wordt beschouwd, sluit niet uit dat dit beginsel toch wordt toegepast. Een veroordeling kan namelijk niet als definitief worden beschouwd wanneer daartegen een gewoon rechtsmiddel openstaat, dat wil zeggen een rechtsmiddel dat tot het normale verloop van een procedure behoort en dat als zodanig een ontwikkeling van de rechtsgang vormt waarmee elke partij redelijkerwijs rekening moet houden. Dat is het geval met het cassatieberoep bij de Slowaakse hoogste bestuursrechter.

Een cassatierechter is bijgevolg in beginsel verplicht om op de pleger van een overtreding een voor die pleger gunstige strafregeling toe te passen wanneer de sanctie inhoudt dat het Unierecht ten uitvoer wordt gebracht, ook al is die regeling in werking getreden na de uitspraak van de rechterlijke beslissing waartegen dat cassatieberoep is ingesteld.

NOTA BENE: De prejudiciële verwijzing biedt de rechterlijke instanties van de lidstaten de mogelijkheid in het kader van een bij hen aanhangig geding aan het Hof vragen te stellen over de uitlegging van het recht van de Unie of over de geldigheid van een handeling van de Unie. Het Hof beslecht het nationale geding niet. De nationale rechterlijke instantie dient het geding af te doen overeenkomstig de beslissing van het Hof. Deze beslissing bindt op dezelfde wijze de andere nationale rechterlijke instanties die kennis dienen te nemen van een soortgelijk probleem.

Voor de media bestemd niet-officieel stuk, dat het Hof van Justitie niet bindt.

De [volledige tekst en, indien van toepassing, de samenvatting](#) van het arrest zijn op de dag van de uitspraak te vinden op de website CURIA.

Contactpersoon voor de pers: Stefaan Van der Jeught ☎ (+352) 4303 2170

Beelden van de uitspraak van het arrest zijn beschikbaar via „[Europe by Satellite](#)” ☎ (+32) 2 2964106.

Volg ons!

¹ [Verordening \(EEG\) nr. 3821/85](#) van de Raad van 20 december 1985 betreffende het controleapparaat in het wegvervoer, zoals gewijzigd bij verordening (EG) nr. 561/2006 van het Europees Parlement en de Raad van 15 maart 2006.

2 [Verordening \(EU\) 2020/1054](#) van het Europees Parlement en de Raad van 15 juli 2020 tot wijziging van verordening (EG) nr. 561/2006 wat betreft de minimumeisen voor maximale dagelijkse en wekelijkse rijtijden, minimumonderbrekingen en dagelijkse en wekelijkse rusttijden, en verordening (EU) nr. 165/2014 wat betreft positionering door middel van tachografen.